

КОНТЕКСТНИЙ АНАЛІЗ АБРЕВІАТУРИ *COVID-19* ТА ЛЕКСИЧНИХ ВАРІАНТІВ ЇЇ НА ПЕРЕТИНІ ЛЕКСИКОЛОГІЇ, СЛОВОТВОРУ Й СИНТАКСИСУ

Омельчук С. А., Мандич Т. М.

ВСТУП

Починаючи з другої половини 2020 року, вітчизняні й зарубіжні вчені-мовознавці активно спрямовують свої зусилля на різноаспектне дослідження лексики, пов'язаної з COVID-19. Зокрема, у наших попередніх наукових розвідках ми дослідили особливості функціонування ад'єктивів «пандемічний» і «пандемійний» у сучасному українському лексиконі¹, вербалізації концепту «пандемія covid-19» у французькій мові присвячено роботу Л. Коккіної², лексичним інноваціям у французькій мові – Т. Весни та Т. В. Телецької³; в англійській мові – І. Козубай та А. Хаджи⁴; порівняльний аспект на матеріалі різних мов (проаналізовано українські та словацькі тексти) репрезентовано в статті Л. Ходи⁵. В українському мовознавстві функціонування актуальних медичних лексем на рівні офіційних

¹ Омельчук С. А. Відіменникові ад'єктиви «пандемічний» і «пандемійний» у сучасному українському лексиконі. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал. Серія "Філологічні науки" || Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukrainian-Romanian scientific journal. Series "Philological sciences"* / Редколегія: А. Мойсей, Ш. Пуріч. Чернівці–Сучава: БДМУ. 2020. № 3 (27). С. 15-18.

² Коккіна Л. Р. Вербалізація концепту «пандемія COVID-19» у французькій мові як перекладацька проблема. *International scientific and practical conference «Challenges of philological sciences, intercultural communication and translation studies in Ukraine and EU countries»* : conference proceedings, October 30–31, 2020. Venice : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2020. P. 213–216. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/69/1646/3656-1>

³ Весна Т., Телецька Т. Лексичні інновації періоду коронавірусної пандемії. *Записки з романо-германської філології*. 2020. Вип. 1 (44). С. 82-89.

⁴ Козубай І. В., Хаджи А. Ю. Дослідження структурно-семантичних особливостей новоутворень сучасної англійської мови. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2020. № 3 (334). С. 19-26.

⁵ Хода Л. Мова реклами в часи пандемії коронавірусу COVID-19 (на матеріалі українських та словацьких текстів). *Південний архів (філологічні науки)*. 2020. № 82. С. 130-134.

документів і в медійному просторі фрагментарно висвітлили О. П'ятецька⁶, О. Тур⁷.

Актуальність нашого дослідження визначена тим, що вживання лексем, тематично пов'язаних зі світовою пандемією коронавірусу, є досить поширеним у лексиці сучасних українців. Високу частотність використання нових слів медичного спрямування пандемійного 2020 року підтверджує й опитування, що ми провели в соціальних мережах за допомогою Google-форми. Зокрема, респондентам було запропоновано назвати від одного до трьох нових слів 2020 року, що стали популярними й найбільш поширеними у власному мовленні. Аналіз понад 100 відповідей учасників опитування дав змогу констатувати, що більшість становлять слова, прямо чи опосередковано пов'язані з коронавірусною тематикою. Це:

- іменники – назви хвороби й похідні прикметники: *коронавірус, COVID-19 (Covid-19, Covid), ковід, корона*;

- іменники – назви медичних станів, процесів та конкретних предметів: *карантин, пандемія, маска, ПЛР/ПЛР-тест, антисептик, вакцинація, вірус, санітайзер, сатурація, ШВЛ*;

- слова і словосполучення, що позначають назви соціальних явищ, викликаних пандемією: *локдаун, дистанційне навчання, дистанційка, самоізоляція, соціальна дистанція, онлайн, безробіття, дистанційна освіта, дистанція, ізоляція, криза, мудл, ZOOM*.

Поодинокі відповіді респондентів пов'язані з молодіжним сленгом (*ауф, краш*), назвами процесів і конкретних понять іншомовного походження (*булінг, інклюдія, коуч, лінк, прокрастинація, рандомно*), новими орфографічними і граматичними варіантами, що відбиває Український правопис 2019 року (*етер, кандидатка, катедра, педагогиня*). До того ж окремі учасники опитування зазначили, що змін у їхньому лексиці не відбулося.

Отже, слова, що прямо вказують на коронавірусну хворобу, становлять 21,2 %; слова, тематично пов'язані з хворобою – 53,2%, інші слова, різні за змістом, функцією й тематичним спрямуванням, становлять 25,6%.

⁶ П'ятецька О. Українське законодавство в умовах національного карантину: лексико-семантичний аналіз. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 30. Том 3. С.36-40.

⁷ Тур О. Інтернет-сайти як джерело поповнення загальномовного словника лексичними скороченнями. *Тези 72-ої наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету, присвяченої 90-річчю Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»* (Полтава, 21 квітня – 15 травня 2020 р.). Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020. Том 2. С. 311-312.

Мета нашого дослідження – на матеріалі сучасних інтернет-текстів інформаційного характеру різножанрового спрямування здійснити контекстний аналіз абрєвіатури *COVID-19* та лексичних варіантів її на перетині лексикології, словотвору й синтаксису. Науково-дослідницькими завданнями є визначити семантико-категорійний потенціал лексеми *COVID-19* та з'ясувати її лексико-словотвірні особливості; дослідити структурно-сміслові відношення між лексичними варіантами абрєвіатури *COVID-19*; проаналізувати дериваційний потенціал лексичних варіантів цієї абрєвіатури; схарактеризувати лексико-семантичну і синтаксичну сполучуваність абрєвіатури *COVID-19* та лексичних варіантів її.

1. Семантико-категорійний потенціал лексеми *COVID-19*

Загальновідомо, що процес творення нових слів зумовлений появою в поняттєвій системі певної мови нових елементів, що потребують відповідних найменувань. Зокрема, це стосується й лексеми *COVID-19*, яка репрезентує нове явище світового рівня, що виникло на межі 2019–2020 років. Перші звістки про зафіксовані випадки не встановленого в медичній науці захворювання спричинили появу у світовому інформаційному просторі різних лексем, якими позначали збудник інфекційної хвороби, як-от:

– *пневмонія невідомого походження* (У місті Ухань у Центральному Китаї зафіксували 27 випадків захворювання на **пневмонію невідомого походження** (Інформаційне агентство «Українські національні новини», 31.12.2019);

– *2019-nCoV* (саме такою умовно маркованою абрєвіатурою на початку січня 2020 року китайська влада визначила коронавірус як причину хвороби⁸);

– *гостра респіраторна хвороба COVID-19* – один із перших українських термінів, зафіксований у розпорядженні Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2020 р. № 93-р «Про заходи щодо запобігання занесенню і поширенню на території України гострої респіраторної хвороби *COVID-19*, спричиненої коронавірусом *SARS-CoV-2*»;

– *коронавірусна хвороба (COVID-19)* – офіційний український термін, зафіксований у Стандартах медичної допомоги «Коронавірусна хвороба (*COVID-19*)», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.03.2020 № 722 «Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (*COVID-19*)», у Законі України від 17.03.2020 № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню

⁸ <https://www.euro.who.int/de/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19>

і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)». Ці документи містять термінну назву *коронавірусна хвороба (COVID-19)*, а у Стандартах медичної допомоги зафіксовано термін *коронавірусна інфекція COVID-19*, а також *COVID-19* як скорочену назву хвороби, яку спричинює коронавірус SARS-CoV-2. До того ж назву *коронавірусна інфекція COVID-19* марковано як тимчасову.

Водночас лексема *коронавірус*, яка набула широкого поширення в 2020 році, не є повністю новою. Пандемія коронавірусної інфекції лише актуалізувала вживання цього найменування. Наприклад, у статті «Коронавірусні інфекції: близькосхідний респіраторний синдром, спричинений MERS-CoV», опублікованій у 2015 році у фаховому медичному виданні України «Мистецтво лікування», натрапляємо на такі поняття, як *коронавірусна інфекція, коронавіруси, штам коронавірусу*⁹. Також на ресурсі «Радіо Свобода» подано розширену словникову статтю, яка повідомляє про вже зафіксовані спалахи коронавірусу та вказують на вже відомі фахівцям медичні поняття, позначені абрєвіатурами *MERS-CoV* та *SARS-CoV*: «Коронавірус – це родина вірусів, до якої належить вірус SARS-CoV-2, з яким ми маємо справу сьогодні. До цієї ж родини належить також коронавірус близькосхідного респіраторного синдрому MERS-CoV, який уперше діагностували в 2012 році в Саудівській Аравії, і коронавірус тяжкого гострого респіраторного синдрому SARS-CoV, який спричинив спалах епідемії у 2003 році»¹⁰. Також Словник термінів, розміщений на цьому ресурсі, пропонує примітивну дефініцію *COVID-19*: «COVID-19 – це назва пандемічної коронавірусної хвороби, що поширилася в усьому світі. Вона була викликана новим штамом коронавірусу, що походить з міста Ухань у Китаї»¹¹.

Медичну абрєвіатуру-термін, що містить інформацію про нове захворювання, подають як *SARS-CoV-2* – скорочення термінного словосполучення *severe acute respiratory syndrome-related coronavirus 2* (укр. *коронавірус тяжкого гострого респіраторного синдрому-2*)¹². У публіцистичному й розмовному стилях мовлення поширеною є абрєвіатура-ініціалізм *COVID-19*, утворена від англійського терміна-словосполучення *coronavirus disease* шляхом усічення перших двох літер двох коренів складного слова латинського походження *coronavirus* (укр. *коронавірус*) і першої літери наступного слова *disease*

⁹ Дуда О. К., Коцюбайло Л. П. Коронавірусні інфекції: близькосхідний респіраторний синдром, спричинений MERS-CoV. *Мистецтво лікування*. 2015. № 7–8 (123–124). С. 4–11.

¹⁰ <https://www.radiosvoboda.org/a/koronavirus-terminy-slovyk/30520097.html>

¹¹ Там само.

¹² Там само.

(укр. *хвороба, захворювання*) та з додаванням числа 19, що вказує на рік виявлення першого випадку захворювання:

COVID-19 ← (co)rona(vi)rus (d)isease + 19

Сучасний інтернетовий простір фіксує кілька варіантів написання цієї аббревіатури:

– великими літерами (*COVID-19*), наприклад: *Як повідомила пресслужба Полтавської ОДА, за останню добу в області лабораторно підтверджено 310 нових випадків захворювання на COVID-19* (Інтернет-видання «Полтавщина», 13.12.2020);

– з великої літери (*Covid-19*), наприклад: *Як почувасться українець, який один із перших вакцинувався від Covid-19* (Інформаційно-розважальний портал NEWSYOU.INFO, 13.12.2020);

Проте згідно з правописною нормою чинного «Українського правопису» орфографічно правильним оформленням цієї аббревіатури є перший варіант, оскільки «складноскорочені назви, утворені з початкових (ініціальних) букв, пишемо великими буквами»¹³.

Водночас якщо латинізм *coronavirus* перенесено до української мови без зміни форми й семантики (*коронавірус ← coronavirus*), то українське слово-неологізм *ковід* утворено шляхом транслітерації англійськомовної ініціальної аббревіатури *COVID* – заміни англійських літер літерами української абетки (*ковід ← COVID*). Такий спосіб перекладання вчені-мовознавці вважають найбільш простим варіантом, оскільки цей шлях обирають тоді, коли скорочення загальновідоме й перекладачеві не потрібно шукати значення відповідного слова в словникові, а в процесі перекладання він лише замінює англійські букви літерами рідної мови¹⁴. З огляду на це лексема *ковід* не підлягає розшифруванню й уважати її повноцінною аббревіатурою недоцільно.

2. Структурно-сміслові відношення між лексичними варіантами аббревіатури COVID-19

Медичний термін COVID-19 як різновид коронавірусної хвороби утворює синонімне об'єднання лексем як інтернаціонального позначення, так і адаптованих українськомовних назв: *ковід, коронавірус, коронавірус COVID-19, коронавірус SARS-CoV-2, коронавірусна інфекція 2019-nCoV, коронавірусна хвороба, коронавірусна хвороба COVID-19, гостра респіраторна хвороба COVID-19*. Наприклад: *Ознаки для визначення регіону зі значним*

¹³ Український правопис / НАН України. Київ : Наук. думка, 2019. С. 90.

¹⁴ Ніколаєва Т. М. Перекладацькі аспекти сучасних англійських аббревіацій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2018. № 37. Т. 3. С. 109.

поширенням **COVID-19** (МОЗ України, 18.09.2020); *Оперативна інформація про поширення коронавірусної інфекції 2019-nCoV* (МОЗ України, 18.09.2020); *У зв'язку із пандемією коронавірусу COVID-19 в Україні, як і в багатьох країнах світу, запровадили карантин* (УКРІНФОРМ, 10.10.2020); *Лікар Білого дому Шон Конлі повідомив, що президент США Дональд Трамп заявляє про чудове самопочуття, а в його організмі виявлені антитіла до захворювання COVID-19, викликаного штамом коронавірусу SARS-CoV-2* (УКРІНФОРМ, 10.10.2020); *За даними Центру громадського здоров'я, станом на 18 вересня в Україні зафіксовано 3 228 нових випадків коронавірусної хвороби COVID-19* (МОЗ України, 18.09.2020); *«За минулу добу зареєстровано 112 нових випадків захворювання на гостру респіраторну хворобу COVID-19», – йдеться у повідомленні* (УКРІНФОРМ, 10.10.2020).

Наші спостереження за мовленням сучасних українців дають змогу виявити й контекстуальні лексичні синоніми до абревіатури *COVID-19*, представлені такими варіантами: *нежданий коронний гість, корона, уханський вірус, уханська пошесть, китайський вірус, китайська чума* тощо, здатні передавати різні додаткові смислові відтінки.

Усі вони хоч і мають ідентичне значення й можуть бути взаємозамінними, проте в активному мовленні сучасних українців закріпилися два лексичні відповідники англiзма *COVID-19*, зокрема *ковід* і *коронавірус*, що є найбільш поширеними в аудіовізуальних і текстових джерелах. Ці слова-еквіваленти виникли в результаті семантичної асиміляції англiзма *COVID* (→ укр. *ковід*) і латинiзма *coronavirus* (→ укр. *коронавірус*), зокрема фонетичної та морфологічної адаптації до системи мови-реципієнта. У сучасній українській мові є чимало прикладів успішної асиміляції новітніх англійських слів, що протягом останніх років усе активніше набувають кириличного оформлення, проте ще не зафіксовані в словниках: *GOOGLE* (*Google*) → *гугл*; *FACEBOOK* (*Facebook*) → *фейсбук*; *Telegram* → *телеграм*; *Viber* → *вайбер*; *WhatsApp* → *вацап* та ін.

Кінцевим етапом адаптації будь-якого іншомовного слова вчені-мовознавці вважають фіксацію його в лексикографічних джерелах української мови. Це означає, що «слово цілком пристосувалося до мовної системи мови-реципієнта»¹⁵.

Цей процес є нормальною ознакою пристосування новітніх англiзмів до мовної системи української мови. Зокрема, окремі

¹⁵ Молоткіна Ю. О. Різні способи написання новітніх англiцизмів в українській мові. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки». Мовознавство*. 2017. № 7. С. 120.

англізми, які давно запозичені й набули кириличного оформлення в українській мові, зафіксовані у вітчизняних лексикографічних джерелах, наприклад, у словникові «Нові слова та значення»¹⁶, уже не потребують написання англійською мовою, наприклад: *диджей* (← *DJ* ← *Disc Jockey*), *інтернет* (← *Internet*), *копірайт* (← *copyright*), *медіа* (← *media*), *піар* (← *PR* ← *public relations*), *тинейджер* (← *teenager*), *чизкейк* (← *cheesecake*) та ін.

3. Дериваційний потенціал лексичних варіантів абрєвіатури COVID-19

Порівняно з іменниковими й похідними прикметниковими формами інше частиномовне вираження слів на позначення коронавірусної хвороби не є поширеним. Проте засвідчуємо здатність лексеми *ковід-19* утворювати інфінітивну форму *ковідити*. Наприклад: *Потрібно заставити владу працювати, а не ковідити* (коментар користувача до публікації «Чому влада любить дистанційку?»; ukblow.info, 10.09.2020). Ця лексема має процесуальне значення і вступає в синоніміїні відношення з дієсловом *хворіти*, указуючи на причину й характер нездування.

Творення особових форм дієслова *ковідити* стало продуктивним у кінці 2020 року напередодні зимових свят. Окремі жанри календарно-обрядового циклу, серед яких є колядки, зазнали осучаснення. Зокрема, текст пісні відтепер може містити форму І особи однини теперішнього часу *ковідую*:

Ковідую-ковідую, антисептик носом чую.

Карантин очима бачу, дайте маску, бо заплачу.

(Інтернет-портал «На Парижі», 28.10.2020)

Ковідую, ковідую,

я вже носом ніч не чую.

(Інтернет-портал «На Парижі», 28.10.2020).

Активізації дериваційних процесів сприяла фонетична подібність лексем *колядую* та *ковідую*.

До того ж у всемережжі натрапляємо й на вживання форми ІІІ особи однини *ковідить*. Наприклад: *Європа знову ковідить але є позитив...* (Особистий блог А. Ярмака).

Наведемо кілька прикладів словотвору в іменниковій парадигмі, акцентуючи увагу на стильовому маркуванні похідних лексем. Звертаємо увагу на творення іменника *ковідниця* від лексеми *ковід* за допомогою суфіксів *-н-* та *-иц-*:

¹⁶ Нові слова та значення : словник / Ін-т укр. мови НАН України ; уклали: Л. В. Туровська, Л. М. Василькова. Київ: Довіра, 2009. 271 с.

*Ковід-ковід-ковідниця,
гарна в масці молодиця,
а без маски не така,
дайте антисептика.*

(Інтернет-портал «На Парижі»), 28.10.2020)

Від цієї ж основи з додаванням суфікса *-к-* утворено іменник *ковідка*, який фіксуємо з-поміж актуальної лексики, поданої в публікації «Словник епохи коронавірусу: 20 термінів, які завжди нагадуватимуть про весну-2020»: *COVID-19 ("ковідка") – хвороба, яку викликає Sars-CoV-2* (Інтернет-портал «BBC NEWS Україна, 11.04.2020). Попри те, що цей неологізм також називає хворобу, його номінативна функція доповнена ознаками розмовного стилю, а англійськомовний медичний термін семантично, структурно та графічно адаптовано до закономірностей української мови.

Лексеми *коронавірус* та *ковід* стали основою для творення назв осіб – *короніали* та *ковідіали*, що за будовою та функцією подібні до іменника *міленіали*, яким відповідно до теорії поколінь називають покоління Y – людей, що народилися в період з 1981 по 1994-2000 роки¹⁷. Доповнення генераційної теорії новими термінами висвітлено в медійних матеріалах, зокрема: *Короніали або ковідіали – покоління дітей, які народяться після пандемії Covid-19* (Gazeta.ua, 22.04.2020). До того ж основа *ковід-* вступає в словотвірні зв'язки з непродуктивним іменниковим запозиченим суфіксом *-от/-іот* на означення особи, що характеризується яскраво вираженою негативною оцінкою, зокрема неологізм *ковідіот* утворено за аналогією до іменників *живоглот*, *ідіот*, *кашалот*, *кіпріот*, *компатріот*, *патріот*, у яких цей суфікс у процесі засвоєння ввійшов до складу кореня. Наприклад: *Путін повіся, як класичний ковідіот, – коментує журналіст Ігор Яковенко, 69 років. – Не зрозуміло, для чого було вдягати костюм хімзахисту, в якому він мав вигляд клоуна* (Gazeta.ua, 22.04.2020). Спостерігаючи за словотвірною валентністю нових слів з основами *ковід-* і *корона-*, констатуємо, що за принципом аналогії (відповідно до моделі *N + суфіксоїд -навт*: *астронавт*, *океанавт*, *космонавт* і под.) утворено й іменник *коронавт*, що має негативну конотацію (порівняймо: *алконавт* у значенні *алкоголік*): *Коронавт Путін. Візит президента викликав насмішки* (Gazeta.ua, 22.04.2020).

Неологізми, утворені від лексеми *ковід*, можуть переходити й до розряду власних назв, як-от жіноче ім'я *Ковідія*. Наприклад: *"Ковідія*

¹⁷ Денисенко М. П., Давиденко Н. В. Теорія поколінь та який її вплив на сучасний бізнес. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 46–49. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2020/10.pdf

або Каранта”: українська зіркова пара розсекретила статтю майбутньої дитини та поділилася думками про ім'я (Amazing-Ukraine, 01.06.2020).

Дериваційну спроможність лексеми *ковід* у сучасній українській мові засвідчує близько 150 хештегів у дописі від 10.07.2020 спільноти «How-how» соціальної мережі «Фейсбук». Широкий спектр лексичних новотворів з основною *ковід*– репрезентовано такими словотвірними моделями:

1) **ТОН** *ковід*– + **іншомовний суфіксальний формант -ист** ‘особа – носій процесуальної ознаки’: *ковідист*;

2) **ТОН** *ковід*– + **іншомовний суфіксальний формант -изм** ‘назва явища суспільного життя’: *ковідизм*;

3) **ТОН** *ковід*– + **асемантична суфіксальна зв'язка -ал– + суфіксальний формант -іст** ‘особа – носій процесуальної ознаки’: *ковідаліст*;

4) **префіксальний формант нон–** + **ТОН** -*ковідист* ‘особа – носій процесуальної ознаки’: *нонковідист*;

5) **префіксальний формант нон–** + **ТОН** -*ковідизм* ‘назва явища суспільного життя’: *нонковідизм*;

6) **ТОН** *ковід*– + **суфіксальний формант -янин** ‘особа – носій процесуальної ознаки’: *ковідянин*;

7) **ТОН** *ковід*– + **іншомовний суфіксальний формант -лог** ‘особа – носій процесуальної ознаки’: *ковідолог*;

8) **ТОН** *ковід*– + **іншомовний суфіксальний формант -цевт** ‘особа – носій процесуальної ознаки’: *ковідоцевт*;

9) **основоскладання з першим компонентом *ковід*– + інтерфікс о:**
– ‘особа – носій процесуальної ознаки’: *ковідман*, *ковідматист*, *ковідпат*, *ковідпсих*, *ковідхам*;

– ‘предмет’: *ковідблок*, *ковідпаспорт*, *ковідтруна*, *ковідсептик*;

– ‘процес’: *ковідобій*, *ковідоблеф*, *ковідобор*, *ковідобунт*, *ковідглобалізм*, *ковідгра*, *ковіджиття*, *ковідзахист*, *ковідзлочин*, *ковідлайф*, *ковідобсесія*, *ковідпатологія*, *ковідплан*, *ковідполон*, *ковідпотік*, *ковідорай*, *ковідоранг*, *ковідорасизм*, *ковідорезжим*, *ковідорейтинг*, *ковідорік*, *ковідорух*, *ковідосвіт*, *ковідосепт*, *ковідосервіс*, *ковідостатус*, *ковідостоп*, *ковідострім*, *ковідострус*, *ковідтактика*, *ковідофренія*, *ковідохвиля*;

– ‘стан’: *ковідожжя*, *ковідоляк*, *ковідомарення*, *ковідосмерть*, *ковідостан*, *ковідострах*, *ковідострес*;

– ‘збірне поняття’: *ковідосуд*;

10) **основоскладання з першим компонентом *ковід*– (без інтерфікса):**

– ‘особа – носій процесуальної ознаки’: *ковідестет*;

- ‘процес’: *ковід-архаїка, ковід-етика*;
- ‘збірне поняття’: *ковід-армія, ковід-уряд*;

11) **основоскладання з першим компонентом префіксоїдом + інтерфікс *o* + -ковід** ‘стан’: *тираноковід, феміноковід*;

12) **основоскладання з першим компонентом префіксоїдом (без інтерфікса) + -ковід** ‘процес’: *автоковід, акваковід, андрокковід, демоковід, псевдоковід, самоковід*;

13) **словоскладання з першим компонентом *ковід-* у ролі префіксоїда (без інтерфікса) з усіченням кінцевої приголосної фонемі першого компонента [д]:** *ковідарунок, ковідрама, ковідумка, ковідурень, ковідень, ковітактика*.

Зазначимо, що чимало нових похідних слів-іменників з компонентом *ковід-*, які ще не зафіксовані в лексикографічних джерелах, утворено відповідно до внутрішніх механізмів словотворення за аналогією до регулярних чи нерегулярних словотвірних моделей, наявних у системі мови. Наприклад:

ковідолітика (на зразок *аналітика, політика, проклітика*);

ковіліція (на зразок *коаліція, поліція*);

ковідляндія (на зразок *кідляндія, онландія, спортландія*);

ковідоманія (на зразок *ігроманія, кіноманія, наркоманія*).

Словниковий склад української мови 2020 року активно поповнився й новими словами-прикметниками з компонентом *ковід-*, утвореними шляхом власних словотвірних можливостей:

1) **префіксальний формант + *ковід-н-ий*:** *аковідний, андрокковідний, безковідний, гестокковідний, гетерокковідний, гіперковідний, гіпоковідний, гомокковідний, зоокковідний, нековідний, недоковідний, паракковідний, позаковідний, понадковідний, псевдоковідний, суперковідний, транскковідний, феміноковідний*;

2) **перший компонент *ковід-* у ролі префіксоїда + інтерфікс *o* + прикметник:** *ковідозахисний, ковідогендерний*;

3) **перший компонент *ковід-* у ролі префіксоїда (без інтерфікса) + прикметник:** *ковідетичний*.

Починають функціонувати в розмовному мовленні сучасних українців, забезпечуючи процес комунікації, також дієслова на позначення перебігу хвороби з кореневою морфемою *ковід-*, утворені: а) суфіксальним способом (*ковідити*); б) префіксальним способом (*заковідити, розковідити*). Наприклад: *ковідити* більше місяця, *раптово заковідити, уся родина розковідилася*.

Актуалізованим у мовленні стає й відприкметниковий прислівник *ковідно* (*почуватися ковідно*), що слугує твірною базою для можливих нових похідних, утворених за продуктивною моделлю **а-(без-)** + **ТО_{Adv}**: *аковідно, безковідно*.

Отже, твірна основа *ковід* має чималий дериваційний потенціал й активно вступає в словотвірні зв'язки, утворюючи за регулярними чи нерегулярними словотвірними моделями нові похідні, що використовують мовці в процесі спілкування. Такі похідні, зумовлені певним мовленнєвим контекстом (здебільшого розмовним), хоча і мають типову для українських слів словотвірну структуру, проте належать до контекстуальних, які ще не фіксують словники. Це означає, що лексема *ковід* і похідні від неї поступово втрачають ярилик власне медичного терміна.

4. Лексико-семантична й синтаксична сполучуваність абрєвіатури *COVID-19* та лексичних варіантів її

Сполучуваність, або комбінаторика, за Г. Дидик-Меуш, «дає змогу дослідникові здійснити ґрунтовний семантичний опис; водночас вона сама слугує доказом, підтвердженням правильності цього опису»¹⁸. Цілком погоджуємося з думкою вченої, що «аналіз сполучуваності дозволяє достовірно встановити семантичну структуру будь-якого слова – зафіксованого і не зафіксованого лексикографічно»¹⁹. З огляду на зазначене дослідимо особливості сполучуваності абрєвіатури *COVID-19* та лексичних варіантів її *ковід* і *коронавірус* з іншими словами у складі різних синтаксичних побудов.

Лексеми *COVID-19*, *ковід* і *коронавірус* можуть виконувати роль головного компонента, маючи при собі лівобічний поширювач – узгоджений ад'єктив, що вказує на якісну або відносну ознаку (лівобічний поширювач ад'єктив + головний компонент субстантив *COVID-19* / *ковід* / *коронавірус*): **небезпечний** *COVID-19* / *ковід* / *коронавірус*, **підступний** *COVID-19* / *ковід* / *коронавірус*, **прихований** *COVID-19* / *ковід* / *коронавірус*, **смертельний** *COVID-19* / *ковід* / *коронавірус*, **страшний** *COVID-19* / *ковід* / *коронавірус*, **тривалий** *COVID-19* / *ковід* / *коронавірус*, **тяжкий** *COVID-19* / *ковід* / *коронавірус*. Менш поширеними є конструкції:

а) з правобічним поширювачем – локативною синтаксею: *COVID-19* / *ковід* / *коронавірус* **в Україні**, *COVID-19* / *ковід* / *коронавірус* **в Європі**, *COVID-19* / *ковід* / *коронавірус* **в армії**;

б) з правобічним поширювачем – синкретичним компонентом з об'єктно-атрибутивною семантикою морфологічно експлікованим

¹⁸ Дидик-Меуш Г. Сполучуваність vs комбінаторика для розвитку історії української мови. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність* / гол. ред. Ігор Соляр; НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2019. Вип. 32. С. 293.

¹⁹ Там само.

родовим прийменниковим відмінком: *COVID-19 / ковід / коронавірус проти мерів*.

Виявляючи власні семантико-синтаксичні можливості, іменники *COVID-19, ковід* і *коронавірус* у формі називного відмінка є також головним компонентом у структурі граматичного центру речення: *COVID-19 / ковід / коронавірус наступає, COVID-19 / ковід / коронавірус зачекає, COVID-19 / ковід / коронавірус забрав життя*.

Водночас найбільш продуктивними в сучасному українському мовленні є конструкції, у яких лексеми *COVID-19, ковід* і *коронавірус* виконують роль залежного об'єктного компонента. Наприклад:

1) у формі знахідного відмінка:

– як безприйменниковий об'єктний компонент при дієсловах на позначення фізичного стану людини: *переносити COVID-19 / ковід / коронавірус, подолати COVID-19 / ковід / коронавірус*;

– як об'єктний компонент із прийменником *на* при дієсловах на позначення фізичного стану людини: *хворіти на COVID-19 / ковід / коронавірус, перехворіти на COVID-19 / ковід / коронавірус*;

– як присубстантивний об'єктний компонент: а) із прийменником *на*: *хворий на COVID-19 / ковід / коронавірус, тест на COVID-19 / ковід / коронавірус, тестування на COVID-19 / ковід / коронавірус, підозра на COVID-19 / ковід / коронавірус*; б) із прийменником *про*: *інформація про COVID-19 / ковід / коронавірус, новини про COVID-19 / ковід / коронавірус, міфи про COVID-19 / ковід / коронавірус*;

– як приадвербативний об'єктний компонент із прийменником *про*: *докладно про COVID-19 / ковід / коронавірус, доступно про COVID-19 / ковід / коронавірус* (у таких еліптичних конструкціях з імпліцитним предикатом, що досить поширені в ролі заголовків до різноманітних матеріалів у медійному просторі, головний обставинний компонент адвербатив набуває особливої комунікативної значущості, виразно актуалізуючи чинники способу дії);

2) у формі родового відмінка:

– як безприйменниковий присубстантивний об'єктний компонент: *поширення COVID-19 / ковіду / коронавірусу, статистика COVID-19 / ковіду / коронавірусу, симптоми COVID-19 / ковіду / коронавірусу, небезпека COVID-19 / ковіду / коронавірусу* (крім об'єктності, родовий відмінок, послаблюючи семантику предметності іменника *ковід*, нашаровує значення атрибутивності, порівняймо: *статистика ковіду / коронавірусу – ковідна / коронавірусна статистика, симптоми ковіду / коронавірусу – ковідні / коронавірусні симптоми, небезпека ковіду / коронавірусу – ковідна / коронавірусна небезпека*);

– як придієслівний / присубстантивний об'єктний компонент із прийменником *від*: **померти / смерть** від COVID-19 / ковіду / коронавірусу, **одужати / одужання** від COVID-19 / ковіду / коронавірусу, **страхувати / страхування** від COVID-19 / ковіду / коронавірусу, **лікувати / лікування** від COVID-19 / ковіду / коронавірусу;

3) у формі орудного відмінка як присубстантивний компонент з об'єктно-атрибутивною семантикою: **пацієнт** з COVID-19 / ковідом / коронавірусом, **хворий** із COVID-19 / ковідом / коронавірусом, **боротьба** з COVID-19 / ковідом / коронавірусом, **ситуація** з COVID-19 / ковідом / коронавірусом (порівняймо: **ковідний / коронавірусний пацієнт, ковідний / коронавірусний хворий, ковідна / коронавірусна боротьба, ковідна / коронавірусна ситуація**);

3) у формі місцевого відмінка як присубстантивний компонент з об'єктно-атрибутивною семантикою: **правила поведінки при COVID-19 / ковіді / коронавірусі**.

Аналіз лексичної сполучуваності абревіатури COVID-19 та лексичних варіантів її *ковід* і *коронавірус* з іншими словами дає підстави виснувати, що для цих лексем як абсолютно нових елементів у лексичній системі української мови характерна передусім роль залежного компонента в конструкціях вільного типу. До того ж відзначаємо відсутність уживання лексем *ковід* і *коронавірус* у формі множини, незважаючи на те що потенційно парадигма числа як граматичної категорії для іменника *коронавірус* у значенні власне медичного терміна все ж таки можлива. Наприклад: **Коронавіруси** (лат. *coronaviridae*) – родина одноланцюгових РНК-вірусів, що включає на травень 2020 року 43 види вірусів, об'єднаних у дві підродини *Letovirinae* та *Orthocoronavirinae* (Вікіпедія); **Коронавіруси** (CoV) – велика і різноманітна група позитивно-полярних РНК вірусів у сімействі *Coronaviridae* (<http://www.health-medix.com/articles/misteztvo/2015-10-17/Duda.pdf>); **Коронавіруси** людини (HCoV) спочатку асоціювали з помірними, локальними інфекціями верхніх дихальних шляхів (Там само).

Констатуємо, що з-поміж лексичних варіантів абревіатури COVID-19 продуктивно вступає в атрибутивні відношення іменник *коронавірус*. Роль означення він виконує як у логічній, так і в образній вербальній конфігурації. Відповідно до змістового навантаження проаналізованого медіаматеріалу виокремлюємо кілька тематичних груп, що розкривають семантико-стилістичний потенціал цієї мовної одиниці.

Новинам власне медичного спрямування або іншим, що мають причиново-наслідковий зв'язок із хворобою, властиві такі

словосполучення з компонентом *коронавірус*: *коронавірусна інфекція*, *коронавірусна пандемія*, *коронавірусна хвороба*. Наприклад: *Часто пандемію COVID-19, викликану коронавірусною інфекцією SARS-CoV-2, порівнюють із війною, а лікарів – із солдатами на передовій* (Український тиждень, 10.04.2020); *А чи впоралися українські та світові медіа з новими обставинами та як коронавірусна пандемія та прийдешня криза далі вплинуть на журналістику й медіаринок, «Детектор медіа» запитав у медійних експертів* (Детектор медіа, 13.05.2020); *В Україні зафіксовано 2 551 новий випадок коронавірусної хвороби COVID-19* (День, 09.09.2020). Контекстуально наведені словосполучення є подібними, крім відмінності, закладеної в іменникові, що характеризує коронавірус як причину погіршення здоров'я, окреслює масштаб або спосіб поширення нового штаму хвороби.

Дотично до попереднього медичного блоку аналізуємо метафоризацію лексеми *коронавірус*, зрушення семантики якої відбувається переважно в заголовках новин у зв'язку з уживанням її в значенні психічного здоров'я населення. Нетипова та тривала ситуація планетарного масштабу з хронологічно та ситуативно невизначеним розвитком, безперечно, має вплив на емоційний стан людей. Поведінкові зміни відбито журналістами та блогерами в таких поєднаннях, як *коронавірусна паніка*, *коронавірусна параноя*, *коронавірусний психоз*. Наприклад: ***Коронавірусна паніка***. У мережі показали, як в Данії штурмують супермаркети (відео) (Главром, 12.03.2020); ***Коронавірусна параноя, штурм і ракета: фото дня*** (Кореспондент, 03.06.2020); ***«Коронавірусний психоз»: влада Білорусі заперечує небезпечність епідемії*** (hromadske.ua, 13.04.2020).

Вплив пандемії на світову економіку вербалізовано словосполученнями *коронавірусна криза*, *коронавірусний фонд*. Наприклад: ***Коронавірусна криза загрожує посилити голод у світі – звіт ООН*** (DW, 13.07.2020); ***Грошей у коронавірусному фонді нема*** (ЗІК, 12.09.2020). Означення в цих контекстах необхідне для вказівки на причину фінансово-ресурсних глобальних змін. Вторинний наслідок пандемії, що стосується гальмування бізнесу, збитків, дефіциту, безробіття тощо, ускладнює перебіг довгострокового карантину, тому теж є темою журналістських матеріалів.

Щоденний кількісний підрахунок тих, хто захворів, одужав та/або помер унаслідок коронавірусної інфекції, є невід'ємним атрибутом сучасного рейтингового медіаконтенту. Відтак активно вживаними від часу поширення хвороби стали словосполучення *коронавірусний антирекорд*, *коронавірусний рекорд*, *коронавірусна статистика*. Наприклад: *1967 нових випадків: в Україні – коронавірусний*

антирекорд (Львівський портал, 19.08.2020); *На Буковині зафіксували «коронавірусний» рекорд* (Українська правда, 03.09.2020); *Два кольори коронавірусної статистики* (Новинарня, 12.09.2020).

Художньо-філософського відтінку набувають сполучення *коронавірусна епопея, коронавірусна трагедія*. У такий спосіб автори текстів стилістично маркують опис ситуації. Наприклад: *У Дніпрях триває «коронавірусна епопея»* (Online Нова Каховка, 30.04.2020); *Коронавірусна трагедія не повинна стати катастрофою людяності* (НУБІП, 23.03.2020).

5. Лексико-словотвірні особливості аббревіатури **COVID-19**

Під впливом світової пандемії коронавірусної хвороби українську мовну практику заповнили нові складні лексеми, що поєднують два іменники, перший з яких є прямим запозиченням аббревіатури **COVID** у її оригінальному англійському написанні й виражає атрибутивне значення (*COVID-вакцина, COVID-відділення, COVID-заборона, COVID-ліжко, COVID-лікарня, COVID-патруль, COVID-пацієнт, COVID-показники, COVID-тести, COVID-фонд, COVID-центр, COVID-цифра* та ін.). Наприклад: *Від багатих – біднішим: Китай приєднався до ініціативи щодо COVID-вакцини* (УКРІНФОРМ, 10.10.2020); *В Ізраїлі “ультраортодокси” кидали у поліцію каміння і металеві пруті через COVID-заборони* (УКРІНФОРМ, 10.10.2020); *Половина COVID-ліжок у лікарнях Львівщини заповнені* (УКРІНФОРМ, 10.10.2020); *Кількість пацієнтів у COVID-лікарнях дуже швидко зростає – Степанов* (УКРІНФОРМ, 02.10.2020); *За добу госпіталізували 990 COVID-пацієнтів, найбільше за весь час пандемії – Степанов* (УКРІНФОРМ, 10.10.2020); *Лише в двох областях COVID-показники не перевищують базовий рівень* (УКРІНФОРМ, 25.09.2020); *Степанов: Приватні лабораторії не робитимуть COVID-тести людям з вулиці коштом МОЗ* (УКРІНФОРМ, 10.10.2020).

До того ж усе частіше в інформаційному просторі можна натрапити на написання аббревіатури коронавірусної хвороби в подібних складних іменниках малими літерами (*covid-вакцина, covid-відділення, covid-заборона, covid-ліжко, covid-лікарня, covid-патруль, covid-пацієнт, covid-показники, covid-тести, covid-фонд, covid-центр, covid-цифра* та ін.). Водночас у процесі освоєння цих новітніх запозичень у мовленні сучасних українців набуває значного поширення написання запозиченого новотвору **COVID** українськими літерами, наприклад: *ковід-вакцина, ковід-відділення, ковід-заборона, ковід-ліжко, ковід-лікарня, ковід-патруль, ковід-пацієнт, ковід-показники, ковід-прогноз, ковід-тести, ковід-урок, ковід-фонд, ковід-центр, ковід-цифра* та ін.

Проте зазначимо, що подібні утворення, незалежно від оформлення початкового компонента (*COVID-патруль / covid-патруль / ковід-патруль*), деструктивно впливають на українське прикметникове словотворення, оскільки є наслідком перенесення на ґрунт української мови словотвірної моделі англійської мови, й, на думку вчених-мовознавців, «деформують системно зумовлену граматичну норму української літературної мови виражати атрибутивність за допомогою прикметника – спеціалізованого засобу реалізації ознаковості та обмежують відіменникове творення прикметників»²⁰. З огляду на це, замість початкового означального іменникового компонента *COVID / covid / ковід*, у названих та інших складних утвореннях потрібно віддавати перевагу спільнокореновому прикметникові *ковідний*.

Отже, ад'єктивно-субстантивні словосполучення *ковідне відділення, ковідна лікарня, ковідний патруль, ковідний фонд, ковідний центр, ковідна цифра* тощо органічно відбивають самобутність національного словотворення. Закономірно, що сучасний інформаційний простір демонструє чимало прикладів використання таких конструкцій: *Бергамо – ковідний цвинтар Європи* (ТСН, 11.10.2020); *Ковідна пневмонія має характерний вигляд і на КТ її візуально ні з чим не сплутаєш* (KURS, 05.09.2020); *Пацієнти з підозрою на коронавірус можуть безкоштовно зробити комп'ютерну томографію і рентген – вони тепер увійшли до так званого «ковідного пакету»* (Ірпінський вісник, 15.10.2020); *...обидва препарати на ринку давно, але наразі вчені вивчають їхню дію на «ковідних» пацієнтів, у яких є серцево-судинні патології...* (УКРІНФОРМ, 01.08.2020); *Зараз дівчина працює в бригаді найвищого класу “С”, яка до того ж опікується екстремими “ковідними” викликами* (Вінницький інформаційний портал «ВЕЖА», 03.05.2020); *Рано чи пізно комусь доведеться самостійно включати ковідний протокол, вдаватися до самоізоляції та продовжувати роботу повністю віддалено (без паніки і зайвих емоцій)* (Юридична газета online, 13.10.2020) та ін.

У зазначених прикладах прикметник *ковідний* може бути замінений синонімічним ад'єктивом *коронавірусний*. Наприклад, в одній зі статей Інформаційного агентства «Українські національні новини» ми натрапляємо на варіантне вживання цих синонімічних слів: **“Ковідний фонд – це ноу-хау, яке запропонував колишній міністр фінансів та радник керівника Офісу Президента Ігор Уманський; Нагадаємо, колишній радник глави Офісу Президента Андрія Єрмака Ігор Уманський, який днями звільнився, заявив, що кошти з коронавірусного**

²⁰ Городенська К. Нові явища та процеси в українському словотворенні: динаміка чи деструкція словотвірних норм? *Українська мова*. 2013. № 2. С. 4.

фонду, які виділили на будівництво доріг, привласнив так званий “картель” (ІА «УНН», 21.11.2020). У цих прикладах прикметник *ковідний* у словосполученні *ковідний фонд* є тим мовним засобом, що замінює офіційну назву *Фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками*, мета якого – фінансування додаткових видатків на охорону здоров'я й соціальних видатків, безпосередньо пов'язаних із епідемією COVID-19, і так реалізує принцип мовної економії, спрямований, з одного боку, на швидке сприймання інформації, з другого – на синтаксичному рівні відбиває прагнення до економії фізичного простору.

ВИСНОВКИ

Лексикон сучасного українця протягом 2020 року поповнився новими словами на позначення коронавірусної хвороби, що спричинила світову пандемію та пов'язану з нею низку соціальних змін. Медичні терміни *COVID-19* і *коронавірус*, закріплені в нормативно-правових документах і науковій медичній літературі, стали активним мовним засобом у публіцистичному й розмовному мовленні. Саме в медійному просторі, усережжі й побутовому спілкуванні лексема *COVID-19* набула стильових відтінків, реалізувала словотвірний потенціал, утворила варіанти слововживання та сформулировала синонімні ряди. Зокрема, проаналізовані офіційні інтернетові джерела, популярні новинні ресурси й контент соціальних мереж засвідчують, що лексеми *COVID-19* і *коронавірус* активно використовують у текстах, де виникають семантичні зрушення, конотативні відтінки, лексичні новотвори з відповідними компонентами тощо.

Закріплені в мовленнєвій практиці українців слова на позначення актуальної для світу хвороби вже адаптовано до фонетичних, правописних і граматичних норм сучасної української мови, тож уживання їх є регулярним, нормативним і змістотвірним. Констатуємо, що в мові рівнозначно поширені англійськомовна аббревіатура-термін *COVID-19*, лексичний відповідник *коронавірус* та адаптоване й закріплене в мовленнєвій практиці слово *ковід*, що є транслітерованим еквівалентом англійськомовної одиниці.

Тематичні лексичні елементи *ковід*, *коронавірус*, *коронавірус COVID-19*, *коронавірус SARS-CoV-2*, *коронавірусна інфекція 2019-nCoV*, *коронавірусна хвороба*, *коронавірусна хвороба COVID-19*, *гостра респіраторна хвороба COVID-19* формують синонімний ряд взаємозамінних термінів. Проте з метою мовної економії (компактного висловлення) мовці віддають перевагу однокомпонентним термінам.

Варіантність смислових відношень і лексичної сполучуваності сприяє продукуванню контекстів, у яких лексеми *COVID-19*, *ковід* і *коронавірус* утворюють низку нових понять, пов'язаних із початком, перебігом чи наслідком захворювання. Авторська мовотворчість призводить і до вживання медичних термінів у метафоризованих словосполученнях, що надає інформації додаткової емоційності.

АНОТАЦІЯ

Дослідження присвячено лексичним, словотвірним і синтаксичним особливостям лексеми *COVID-19*, що виникла в мовленні українців у 2020 році внаслідок поширення коронавірусної інфекції. Аббревіатуру-ініціалізм *COVID-19* утворено від англійського терміна-словосполучення *coronavirus disease* шляхом усічення перших двох літер двох коренів складного слова латинського походження *coronavirus* (укр. *коронавірус*) і першої літери наступного слова *disease* (укр. *хвороба, захворювання*) та з додаванням числа 19, що вказує на рік виявлення першого випадку захворювання. Цій аббревіатурі властиве синонімічне об'єднання лексем як інтернаціонального позначення, так і адаптованих українськомовних назв, з яких найбільш поширеними в аудіовізуальних і текстових джерелах є слова *ковід* і *коронавірус*. Твірна основа *ковід* має чималий дериваційний потенціал й активно вступає в словотвірні зв'язки, утворюючи за регулярними чи нерегулярними словотвірними моделями нові похідні, що використовують мовці в процесі спілкування. З-поміж лексичних варіантів аббревіатури *COVID-19* продуктивно вступає в атрибутивні відношення іменник *коронавірус*, який виконує роль означення як у логічній, так і в образній вербальній конфігурації. Замість початкового означального іменникового компонента *COVID / covid / ковід* у складних утвореннях потрібно віддавати перевагу спільнокореневому прикметникові *ковідний* (*ковідне відділення, ковідний фонд, ковідний центр*).

ЛІТЕРАТУРА

1. Весна Т., Телецька Т. Лексичні інновації періоду коронавірусної пандемії. *Записки з романо-германської філології*. 2020. Випуск 1 (44). С. 82–89.
2. Городенська К. Нові явища та процеси в українському словотворенні: динаміка чи деструкція словотвірних норм? *Українська мова*. 2013. № 2. С. 3–11.
3. Денисенко М. П., Давиденко Н. В. Теорія поколінь та який її вплив на сучасний бізнес. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 46–49. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2020/10.pdf.

4. Дидик-Меуш Г. Сполучуваність vs комбінаторика для розвитку історії української мови. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність* / гол. ред. Ігор Соляр; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2019. Вип. 32. С. 293–303.

5. Козубай І. В., Хаджи А. Ю. Дослідження структурно-семантичних особливостей новоутворень сучасної англійської мови. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2020. № 3 (334). С. 19-26.

6. Коккіна Л. Р. Вербалізація концепту «пандемія COVID-19» у французькій мові як перекладацька проблема. *International scientific and practical conference «Challenges of philological sciences, intercultural communication and translation studies in Ukraine and EU countries»*: conference proceedings, October 30–31, 2020. Venice: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2020. P. 213–216. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/69/1646/3656-1>

7. Молоткіна Ю. О. Різні способи написання новітніх англіцизмів в українській мові. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки». Мовознавство*. 2017. № 7. С. 119–123. URL: http://ddpu-filolvisnyk.com.ua/uploads/arkhiv-номерov/2017/NV_2017_7/31.pdf

8. Ніколаєва Т. М. Перекладацькі аспекти сучасний англійських абревіацій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2018. № 37. Т. 3. С. 107–109. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v37/part_3/27.pdf

9. Нові слова та значення: словник / Ін-т укр. мови НАН України; уклали: Л. В. Туровська, Л. М. Василькова. Київ: Довіра, 2009. 271 с.

10. Омельчук С. А. Відіменникові ад'єктиви «пандемічний» і «пандемійний» у сучасному українському лексиконі. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал. Серія "Філологічні науки" || Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukrainian-Romanian scientific journal. Series "Philological sciences"* / Редколегія: А. Мойсей, Ш. Пуріч. Чернівці–Сучава: БДМУ. 2020. № 3 (27). С. 15–18.

11. П'ятецька О. Українське законодавство в умовах національного карантину: лексико-семантичний аналіз. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип 30. Том 3. С. 36–40.

12. Тур О. Інтернет-сайти як джерело поповнення загальномовного словника лексичними скороченнями. *Тези 72-ої наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету, присвяченої 90-річчю Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»* (Полтава,

21 квітня – 15 травня 2020 р.). Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020. Том 2. С. 311–312.

13. Український правопис / НАН України. Київ : Наук. думка, 2019. С. 90.

14. Хода Л. Мова реклами в часи пандемії коронавірусу COVID-19 (на матеріалі українських та словацьких текстів). *Південний архів (філологічні науки)*. 2020. № 82. С.130–134.

Information about authors:

Omelchuk S. A.,

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of Slavic Philology and World Literature
named after Professor Oleh Mishukov,
First Vice-Rector
Kherson State University
27, Universytetska, Kherson, 73003, Ukraine

Mandych T. M.,

Postgraduate Student at the Department
of Ukrainian Philology and Journalism
Kherson State University
27, Universytetska, Kherson, 73003, Ukraine